

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko R.K., B.K. i P.K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 12 kwietnia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 3 marca 2022 r., sygn. akt V ACa 576/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka Bank S.A. z siedzibą w W. wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 3 marca 2022 r., wydanego w sprawie przeciwko R.K., B.K. i P.K. o zapłatę.

Skarżąca wskazała na potrzebę dokonania wykładni art. 385¹ § 1 k.c., który wywołuje rozbieżności w orzecznictwie co do tego, czy w jego świetle może być uznane za postanowienie określające główne świadczenie stron postanowienie umowy kredytu indeksowanego, zgodnie z którym spłata rat kredytu wyrażonych w walucie obcej następuje w walucie krajowej, w wysokości ustalonej poprzez zastosowanie kursu sprzedaży z tabeli banku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła. Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (zob. m.in. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II PSK 193/21; oraz z 20 stycznia 2022 r. I CSK 790/21).

Problem przedstawiony przez skarżącego nie mógł stać się przyczyną przyjęcia skargi do rozpoznania, ponieważ jego rozstrzygnięcie nie wpływałoby bezpośrednio na wynik sprawy.

Skarżący przedstawił obszerny wywód dotyczący kwestii, czy klauzule przelicznikowe, ustalane przez bank w celu dokonywania kalkulacji wysokości rat należnych bankowi z tytułu spłaty kredytu z uwzględnieniem kursu waluty obcej dotyczą *essentialia* czy też *accidentalialia negotii*. W jego ocenie rozstrzygnięcie tego problemu wpływa na dopuszczalność badania jej abuzywności, ewentualnie na

późniejszą ocenę, czy po usunięciu klauzuli uznanej za abuzywną, umowa może być dalej wykonywana w pozostałej części.

Taki sposób rozumowania jest jednak błędny. Należy bowiem podkreślić, że zarówno klauzule dotyczące świadczeń akcydentalnych, jak i te dotyczące głównego przedmiotu umowy podlegają badaniu pod kątem abuzywności. W każdym z tych przypadków stosuje się jednak inne przesłanki, w szczególności klauzule odnoszące się do świadczeń głównych podlegają badaniu wyłącznie gdy zostały sformułowane w sposób niejednoznaczny.

Natomiast w wyroku z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, TSUE podkreślił, że art. 6 i 7 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty. Pogląd ten TSUE podkreślił także w wyroku wydanym w połączonych sprawach C-80/21 – C-82/21, wskazując że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter nie całości warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, lecz jedynie elementów tego warunku, które nadają mu nieuczciwy charakter, w związku z czym warunek ten pozostaje, po usunięciu takich elementów, częściowo skuteczny, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego. Kwestie były również przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, w tym kwestie te były w ostatnim czasie przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22, II CSKP 405/22, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, uchwała z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22).

W oparciu o przytoczone wyżej orzecznictwo TSUE rysuje się zatem zasada, zgodnie z którą w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli umownej lub jej fragmentu, w sytuacji gdy nie istnieje możliwość dalszego wykonywania umowy,

nieważność powinna zostać orzeczona co do zasady. Ocena zaś, czy umowę można dalej wykonywać po usunięciu postanowienia uznanego za niedozwolone należy do sądu rozpoznającego sprawę i wynika z wykładni konkretnej umowy zawartej przez strony. Istotnie, statystycznie częściej do oceny, że umowa nie może być dalej wykonywana po usunięciu klauzuli ocenionej jako niedozwolona, dochodzi, kiedy klauzula ta odnosiła się do świadczenia głównego. Nie oznacza to jednak, że po usunięciu postanowienia akcydentalnego umowy zawsze mogą być wykonywane. Jeżeli bowiem założono w nich uzależnienie spłacanej raty od kursu waluty obcej, a kurs ten nie może być wyliczony w inny sposób niż zakładała to usunięta klauzula, umowa nie może być wykonywana ze względu na niemożność wyliczenia świadczenia jednej ze stron. Niedopuszczalność zastąpienia usuniętej klauzuli umownej przepisem prawa o charakterze dyspozytywnym bądź zasadą słuszności wynika zaś wprost z dotychczasowego orzecznictwa TSUE, uszczegółowionego w judykatach Sądu Najwyższego (zob. przede wszystkim wyrok TSUE wydany w połączonych sprawach C-80/21 – C-82/21). Ponadto możliwość takiej zmiany umowy przez sąd stałaby w sprzeczności z celami prewencyjnymi dyrektywy 93/13, gdyż przedsiębiorcy wiedzieliby, że nawet w razie zastosowania klauzuli niedozwolonej umowa zostanie skorygowana przez sąd w sposób możliwie najpełniej odpowiadający ich woli, a jednocześnie dopuszczalny w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (zob. np. wyrok SN z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[as]

